

En helt nødvendig prosess

Katharine Cecilia Williams

Psykologtidsskriftet gjennomgår en endringsprosess, hvor indeksering inngår som ett av flere nødvendige tiltak etter en helhetlig vurdering. Som Berg og Madsen korrekt anfører i sitt innlegg «Sjefredaktøren villeder», skal følgende kriterier for godkjenning av vitenskapelige publiseringskanaler være oppfylte, jf. Direktoratet for høgare utdanning og kompetanse:*

- Være identifiserbare med valid ISSN, bekreftet av det internasjonale ISSN-registeret
- Ha en vitenskapelig redaksjon (eller tilsvarende) som primært består av forskere ansatt ved forskningsinstitusjoner/enheter som utfører forskning
- Ha rutiner for ekstern fagfellevurdering
- Ha en nasjonal eller internasjonal forfatterkrets, dvs. at maksimalt 2/3 av forfatterne kan tilhøre en og samme institusjon

..dette vil medfølge behov for endrede, redaksjonelle rutiner hvor oppfølging av indeksering vil ha en naturlig plass.

Her stilles ganske riktig ingen direkte krav til indeksering, men legg merke til at Psykologtidsskriftet p.t. ikke oppfyller kravet om vitenskapelig redaksjon. Dette blir viktig å få på plass, og med dette vil medfølge behov for endrede, redaksjonelle rutiner hvor oppfølging av indeksering vil ha en naturlig plass.

I tillegg til de eksterne kravene som stilles til oss som publiseringskanal direkte, er det nødvendig at vi forholder oss til eksterne krav som stilles til forfatteren så vel som til artikkelen. En vitenskapelig publikasjon (dvs. artikkelen) defineres gjennom fire kriterier, hvorav samtlige må være oppfylt:

- 1 presentere ny innsikt
- 2 være i en form som gjør resultatene etterprøvbare eller anvendelige i ny forskning
- 3 være i et språk og ha en distribusjon som gjør den tilgjengelig for de fleste forskere som kan ha interesse av den
- 4 være i en publiseringskanal (tidsskrift, serie, bokutgiver, nettsted) med rutiner for fagfellevurdering

Merk at både kanalen (her: Psykologtidsskriftet) og publikasjonen (artikkelen) må være vitenskapelige. Ansvar for de to siste punktene her følges opp sentralt og vises i opplysningene oppgitt i publiseringskanalene som er listet i kanalregisteret. Psykologtidsskriftet er ikke registrert som indeksert og mangler en «distribusjon som gjør den tilgjengelig for de fleste forskere som kan ha interesse for den».

Resonnementet her vil neppe være fremmed for forskere. Når det stilles krav om at artikkelen skal være fagfellevurdert, gi nye innsikter til fagfeltet, samt at presentasjonen skal gjøres mulig å etterprøve, er dette kort fortalt fordi vitenskapelige arbeider skal være kvalitetssikret og bli inkludert i vår stadig ekspanderende, felles kunnskapsbase. Det må være mulig å finne artikkelen ved litteratursøk, og det er derfor det er viktig at en vitenskapelig publiseringskanal er indeksert.

Kan leses misvisende

Jeg ser at min forenklete fremstilling av publiseringspoengsystemet kan leses som misvisende, og derfor er det fint at Berg og Madsen gir en klargjørende og utdypende beskrivelse. Det blir imidlertid på den annen side også en problematisk overforenkling dersom Psykologtidsskriftet skulle avgrense sine redaksjonelle plikter til de fire opplistede kriteriene for vitenskapelige publiseringskanaler. En vitenskapelig publiseringskanal må svare ut et relativt omfattende sett redaksjonelle standarder. Ikke minst må kvaliteter ved artikkelen og forfatterens behov trekkes inn.

Siden det over år ikke er blitt holdt en løpende og gradvis tilpasning til eksterne krav, må redaksjonens produksjonslinje nå endres.

For eksempel beskriver rapporteringsinstruksen for Current Research Information System in Norway (Cristin) myndighetenes krav til det forfattere rapporterer inn som vitenskapelige publikasjoner. Her heter det blant annet at DOI skal oppgis, dog er dette kun et krav dersom det er den elektroniske versjonen som rapporteres. Det har likevel vært min vurdering at Psykologtidsskriftet må forholde seg til dette kravet som stilles til forfatter, selv om det ikke direkte stilles til oss som publiseringskanal. Psykologtidsskriftet fikk innført DOI-registreringer fra april 2021, men fordi redaksjonen per i dag har en produksjonslinje som primært følger papirutgivelsene, utføres disse registreringene manuelt, noe som åpenbart har sine begrensninger.

Psykologtidsskriftets papirutgave går hver måned i postkassen til mer enn 10 000 psykologer. Ønsker man å formidle fag til norske psykologer, er publisering hos oss uten tvil en betydelig gjennomslagsplattform. Men vitenskapelige artikler vil ikke dukke opp i litteratursøk, og det er en vesentlig mangel – også om man betrakter indekseringsbehovet helt separat fra generering av publiseringspoeng.

I hvilken grad det er mulig for Psykologtidsskriftet å bli akademisk meritterende i fremtiden, er et åpent spørsmål. Først må grunnlaget legges og de strukturelle kravene møtes.

Produksjonslinjen må endres

Siden det over år ikke er blitt holdt en løpende og gradvis tilpasning til eksterne krav, må redaksjonens produksjonslinje nå endres. Å oppnå indeksering er en mer krevende øvelse enn å opprettholde en eksisterende. Redaksjonen som oppnådde indeksering i 2004, er ikke den samme redaksjonen som mistet den i 2018. Redaksjonelle grunnstrukturer må bygges opp fra bunnen. Det er det vi gjør nå. Programvare for manuskriphåndtering er under utvikling, rekruttering til vitenskapelig redaksjon er påbegynt, manual for gjennomføring av redaksjonelle rutiner i overensstemmelse med retningslinjene til International Committee of Medical Journal Editors (Vancouver-retningslinjene) er under bearbeidelse, innhenting av nødvendige ressurser for endret publiseringsflyt er kommet godt i gang, og arbeid med nettutvikling er initiert.

Man kan selvsagt diskutere målet om at vitenskapelige artikler skal utgjøre Psykologtidsskriftets «ryggrad». Hvis man er uenig i denne målsettingen, vil neppe endringstiltakene som nå gjennomføres i redaksjonen, gi særlig mening.

Fagtidsskriftet til norske psykologer trenger uansett å holde en standard som står i samsvar med de faglige kravene som stilles til utøvende psykologer. Når vi nå gjør et arbeid for å imøtekomme de eksterne kravene som stilles til oss som vitenskapelig publiseringskanal, herunder indeksering, vil det

medbringe en forbedret, akademisk kvalitetssikring av så vel vitenskapelige artikler som annet fagstoff vi publiserer.

** Dette innlegget er en samtidig imøtegåelse av Ole Jacob Madsen og Henrik Bergs innlegg «Sjefredaktøren villeder». Retten til samtidig imøtegåelse er hjemlet i Vær varsom - plakatenes paragraf 4.14.*

Referanser

Rapporteringsinstruksen, Cristin: <https://www.cristin.no/nvi-rapportering/rapporteringsinstruksen/#toc1>

Definisjoner og gjeldende kriterier for godkjenning av vitenskapelige publikasjoner er gitt i kap.3 av UHR-rapporten «Vekt på forskning» (2004), s.25 https://npi.hkdir.no/dok/Vekt_pa_forskning_2004.pdf